

Factors Affecting the Change in Cassava Prices of Farmers in Nan District, Luang Prabang Province

Vilasith Phanthouly*, Bounthavy Siphanthong¹, Southavone Sioudomphan¹

Department of Economics Faculty of Economics and Tourism Souphanouvong University, Lao PDR

*Correspondence: Vilasith Phanthouly, Public work and Transport office of Nan district,

Tel: 020 99997177,

E-mail vphanthouly@gmail.com

¹ Faculty of Economics and Tourism, Souphanouvong University

Abstract

This research aims to study 1) the production, distribution of cassava among farmers in Nan District, Luang Prabang Province, and 2) the factors affecting the price changes of cassava among farmers in Nan District, Luang Prabang Province. This study used a quantitative research method using a questionnaire with closed and open ends; the target group of the research was 267 households of farmers who produce cassava in Nan District. Descriptive statistics, including frequency values and percentages, and inferential statistics, including multivariate regression with the least squares method, were used to analyze the data using the statistical analysis program SPSS version 27.

The study found that: 1) The production conditions of farmers in Nan District, Luang Prabang Province, choose to grow cassava because cassava can be easily grown and maintained, produces a lot of yield, and has a market for it. They learned about cassava cultivation from neighbors, from cassava growers' groups, and from online and have been growing cassava for 2 years. In an area of between 1-3 hectares, the average annual planting cost is about 10,000,000 kip, and the yield is more than 20 tons/year; for distribution and price changes, most of the cassava is sold as raw cassava, which is sold at a price of 800 - 2000 kip/kg. Most of the cassava is sold to factories or companies and middlemen; the rest is sold by itself at the market. 2) Factors affecting cassava prices There were 7 factors: cassava cultivation costs, cassava distribution costs, cassava product quality, market demand, and government policies, which resulted in the increase of cassava prices for farmers by 1.429%, 0.285%, 0.447%, 1.790%, and 1.170%, respectively; while cassava production volume and market supply resulted in the decrease of cassava prices for farmers by 0.126% and 1.572%, with a statistical significance level of 0.01.

Keywords: Factors influencing, prices, cassava, farmers

Article Info:

Submitted: January 22, 2026

Revised: March 20, 2026

Accepted: April 20, 2026

1. ມາກສະເໜີ

ມັນຕົ້ນ (Cassava) ເປັນພືດອາຫານທີ່ສໍາຄັນອັນດັບ 5 ຂອງໂລກ ເຊິ່ງເປັນແຫຼ່ງວັດຖຸດິບຜະລິດແປງທີ່ມີລາຄາຖືກກວ່າພືດຜະລິດແປງຊະນິດອື່ນໆ, ບໍ່ມີສີ, ບໍ່ມີກິ່ນ ແລະ ບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດພູມແພ້ ຈຶ່ງມີການນໍາໄປແປຮູບເພື່ອໃຊ້ໃນອຸດສາຫະກໍາຢາ, ອາຫານ, ເຄື່ອງສໍາອາງ ແລະ ເຄມີຝັນ; ມັນຕົ້ນເປັນພືດທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ງ່າຍ ແລະ ນິຍົມ

ປູກໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ ເຊິ່ງເປັນຊ່ວງເວລາການປູກທີ່ມັກຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດດີ (Panyai, 2018). ແນວໃດກໍຕາມຊາວກະສິກອນ, ເຈົ້າຂອງທຸລະກິດສວນມັນຕົ້ນ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນສາຍການຜະລິດທີ່ຕ້ອງໃຊ້ມັນຕົ້ນເປັນວັດຖຸດິບມັກປະສົບກັບບັນຫາຄວາມຜັນຜວນຂອງລາຄາມັນຕົ້ນ ເຊິ່ງສິ່ງຜົນໃຫ້ລາຍໄດ້ຂອງຊາວກະສິກອນເຫຼົ່ານັ້ນ ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕາມມາ(Laophattana News, 2023); ການຄາດ

ການ ຫຼື ການພະຍາກອນລາຄາມັນຕົ້ນຈຶ່ງອາດເປັນແນວທາງໜຶ່ງທີ່ຈະເປັນຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນເພື່ອປະກອບການປະເມີນຕົ້ນທຶນການດຳເນີນງານ ແລະ ລາຍໄດ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມັນຕົ້ນ (Treesilvattanakul, 2016).

ການເໜັງຕີງອງລາຄາ ຖືກກຳນົດດ້ວຍປັດໄຈດ້ານອຸປະສິງ ແລະ ອຸປະທານຂອງຕະຫຼາດ ເຊິ່ງເປັນຕົວປ່ຽນທີ່ສຳຄັນ ທັງນີ້ຈາກປັດໄຈທີ່ເກີດຂຶ້ນອາດສິ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ລາຄາມັນຕົ້ນມີຄວາມຜັນຜວນຫຼາຍຂຶ້ນ (Prayukvong, 2018). ສະຖານະການລາຄາຮັບຊື້ມັນຕົ້ນໃນຊ່ວງທຳອິດປີ 2024 ຜ່ານມາຍັງຄົງມີສະຖານະການທີ່ໜ້າເປັນຫວັງໂດຍລາຄາມັນຕົ້ນດິບທີ່ຊາວກະສິກອນຂາຍໄດ້ສະເລ່ຍຢູ່ລະຫວ່າງ 1,000 – 1,500 ກີບ/ກິໂລ ລຸດລົງຈາກຊ່ວງເວລາດຽວກັນຂອງປີທີ່ຜ່ານມາ; ເຊິ່ງເປັນລາຄາທີ່ຕ່ຳກວ່າຕົ້ນທຶນການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນ ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກມັນຕົ້ນປະສົບບັນຫາຂາດທຶນຢ່າງໜັກ ແລະ ສະຖານະການນີ້ຍັງດຳເນີນຕໍ່ໄປອາດຈະເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນຕັດສິນໃຈຢຸດປູກມັນຕົ້ນ ຫຼື ຫັນໄປປູກຜິດຊະນິດອື່ນທີ່ໃຫ້ຜົນຕອບແທນທີ່ຄຸ້ມຄ່າກວ່າ ເຊິ່ງຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ອຸດສາຫະກຳແປຮູບມັນຕົ້ນຂາດແຄນວັດຖຸດິບ ແລະ ກະທົບຕໍ່ການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນມັນຕົ້ນທີ່ອາດຈະຊະລໍຕົວຕໍ່ເນື່ອງໃນອະນາຄົດ (Veerasesatakul & Donkwa, 2007).

ເມືອງນານ ຕັ້ງຢູ່ທາງທິດໃຕ້ສຸດຂອງແຂວງຫຼວງພະບາງ, ຫ່າງຈາກເທດສະບານແຂວງໄປຕາມເສັ້ນທາງເລກ 4 ປະມານ 74 ກິໂລແມັດ, ມີເນື້ອທີ່ທັງໝົດ 1,520 ກິໂລຕາແມັດ, ປະກອບມີທັງໝົດ 49 ບ້ານ ແບ່ງອອກເປັນ 6 ກຸ່ມບ້ານ, ມີທັງໝົດ 6.162 ຄອບຄົວ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍຕົວສະເລ່ຍ ຢູ່ໃນລະດັບ 6.6% ຕໍ່ປີ, ລວມຍອດລາຍຮັບຜົນຜະລິດ ບັນລຸໄດ້ 439.48 ຕື້ກີບ, ສະເລ່ຍໃສ່ຫົວຄົນຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ 13,341,428 ກີບ, ໃນນັ້ນລວມຍອດຜົນຜະລິດຂະແໜງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ບັນລຸໄດ້ 263.44 ຕື້ກີບ ອັນເນື່ອງມາຈາກເມືອງນານໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມຈາກພາກລັດໃນການຜະລິດພືດເປັນສິນຄ້າເພື່ອສົ່ງອອກຫຼາຍປະເພດເຊັ່ນ: ໝາກເດືອຍ, ສາລີ, ໝາກຖົ່ວດິນ, ຜັກບົວ ແລະ ຍັງໄດ້ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມປະຊາຊົນ, ນັກລົງທຶນທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ປູກມັນຕົ້ນ, ກ້ວຍຫອມ ແລະ ໝາກໂມ ໃນເນື້ອທີ່ທັງໝົດ 2,186.62 ເຮັກຕາ; ໃນນັ້ນ ປູກມັນຕົ້ນ 1.739.24 ເຮັກຕາ, ກ້ວຍຫອມ 388.5 ເຮັກຕາ ແລະ ໝາກໂມ 58.8 ເຮັກຕາ. ເຊິ່ງປັດຈຸບັນ ປະຊາຊົນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ມີການຜະລິດມັນຕົ້ນຢູ່ໃນ 41 ບ້ານ ເຊິ່ງມີຈຳນວນ 2,407 ຄອບຄົວ ແລະ ມີຜືນທີ່ໃນການຜະລິດມັນຕົ້ນທັງໝົດ 3,526.9 ເຮັກຕາ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວເປັນທ່າອ່ຽງທີ່ດີໃນການສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງໃນການຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳ ເພື່ອທົດແທນການນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ. ນອກຈາກນັ້ນ ການສົ່ງເສີມການຜະລິດມັນຕົ້ນຍັງຖືໄດ້ວ່າເປັນຜົດອຸດສາຫະກຳທີ່ມີສັກກະຍະພາບໃນການແປຮູບ, ການສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມ ແລະ ເປັນ

ສິນຄ້າສົ່ງອອກທີ່ສຳຄັນຂອງຫຼາຍປະເທດ ແລະ ມັນຕົ້ນ ຍັງຖືເປັນຜົດເສດຖະກິດ ໃໝ່ ອີ ກ ດ ວ ຍ (Planning and Investment department, 2024).

ຈາກທີ່ມາ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງການຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳ ໂດຍສະເພາະການຜະລິດມັນຕົ້ນຂ້າງເທິງ ຜູ້ສຶກສາຈຶ່ງມີຄວາມສົນໃຈຢາກສຶກສາວ່າ ປັດໄຈຕ່າງໆສິ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ; ເຊິ່ງຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກຜົນການສຶກສາ ສາມາດນຳໄປເປັນຂໍ້ມູນສຳລັບໜ່ວຍງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຊາວກະສິກອນຜູ້ເຮັດການຜະລິດກະສິກຳເພື່ອໃຊ້ເປັນແນວທາງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນການປະກອບອາຊີບຊາວກະສິກອນໃນຕໍ່ໜ້າ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ສຶກສາໄດ້ກຳນົດຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ເພື່ອສຶກສາ: 1) ສະພາບການຜະລິດ, ການຈັດຈຳໜ່າຍ ຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ 2) ປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ປະຊາກອນ ແລະ ກຸ່ມຕົວຢ່າງ

ຜູ້ສຶກສາໄດ້ກຳນົດເອົາຊາວກະສິກອນຜູ້ຜະລິດມັນຕົ້ນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໂດຍເລືອກເອົາບ້ານທີ່ມີຜືນທີ່ການຜະລິດມັນຕົ້ນຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນປີ 2025 ຄື: ບ້ານນາຝາຍ ມີຈຳນວນ 242 ຄອບຄົວ, ບ້ານນານວນ ມີຈຳນວນ 185 ຄອບຄົວ, ບ້ານທ່າລີ້ ມີຈຳນວນ 192 ຄອບຄົວ, ບ້ານໂພນ ມີຈຳນວນ 88 ຄອບຄົວ ແລະ ບ້ານນາເຄີນ ມີຈຳນວນ 92 ຄອບຄົວ ຈຳນວນທັງໝົດ 799 ຄອບຄົວ. ເຊິ່ງສາມາດສຸ່ມກຸ່ມຕົວຢ່າງ ຕາມແບບວິທີຂອງ ຢາມາເນ (Yamane, 1967) ໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

n = ແມ່ນຂະໜາດຕົວຢ່າງທີ່ຕ້ອງການ
 N = ແມ່ນຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ
 e^2 = ຄ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນຂອງຂະໜາດປະຊາກອນ (ກຳນົດ 5% ຫຼື 0.05)

ແທນຕາມສຸດ:

$$n = \frac{799}{1 + 799(0.05)^2} = \frac{799}{2.9975} = 266.55 \text{ ຄົວເຮືອນ}$$

ເພື່ອຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ປ້ອງກັນການຄາດເຄື່ອນໃນການເກັບແບບສອບຖາມຕົວຈິງ; ດັ່ງນັ້ນ ກຸ່ມຕົວຢ່າງທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາລວມເປັນ 267 ຄົວເຮືອນ.

2.2 ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການວິໄຈ

ການສຶກສານີ້ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການສຶກສາ ແບບປະລິມານ ໂດຍນຳໃຊ້ໃຊ້ແບບສອບຖາມທີ່ມີລັກສະນະປາຍປິດ ແລະ ປາຍເປີດ ເຊິ່ງແບ່ງອອກເປັນ 3 ສ່ວນ ຄື: ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປຂອງຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມ;

ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສະພາບການຜະລິດມັນຕົ້ນ ແລະ ລະດັບຄວາມສໍາຄັນຂອງປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ລາຄາມັນຕົ້ນ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດເປັນຄ່າລະດັບ (Likert scale). ໂດຍການສ້າງແບບສອບຖາມແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ທິດສະດີລາຄາ ແລະ ບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ເຮັດການສຶກສາໃນຫົວຂໍ້ ຫຼື ປະເດັນທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ມາເປັນແບບຢ່າງອ້າງອີງ ພາຍຫຼັງສໍາເລັດແລ້ວໄດ້ນຳແບບສອບຖາມໄປຜ່ານຜູ້ຊຽວຊານຈຳນວນ 3 ທ່ານ ເພື່ອຫາຄ່າດັດສະນີຄວາມສອດຄ່ອງລະຫວ່າງເນື້ອໃນຄໍາຖາມ ກັບຈຸດປະສົງ (Index of Item-Objective Congruence ຫຼື IOC) ຂອງທຸກຄໍາຖາມໃນແບບສອບຖາມໄດ້ຄ່າສະເລ່ຍເທົ່າກັບ 0.87 ເຊິ່ງໃຫຍ່ກວ່າ 0.50 ແລະ ຜ່ານການທົດສອບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງແບບສອບຖາມດ້ວຍການຫາຄ່າສໍາປະສິດ Cronbach's Alpha ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.923 ຫຼື 92.3% ເຊິ່ງສູງກວ່າເກນມາດຕະຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ຄື 80%. ສະແດງວ່າເນື້ອໃນແບບສອບຖາມສອດຄ່ອງກັບຈຸດປະສົງໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສາມາດນຳໄປໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືໃນການລົງເກັບຂໍ້ມູນໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປໄດ້.

2.3 ການເກັບລວມຂໍ້ມູນ

ໃນການເກັບກຳ ແລະ ລວບລວມຂໍ້ມູນ ຜູ້ສຶກສາໄດ້ມີການລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນຕົວຈິງຈາກຊາວກະສິກອນຜູ້ຜະລິດມັນຕົ້ນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ດ້ວຍການນຳແບບສອບຖາມລົງໄປແຈກຢາຍໃຫ້ກັບຜູ້ເປັນຫົວໜ້າຄົວເຮືອນ ຫຼື ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວທີ່ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຂໍ້ມູນດ້ານການຜະລິດມັນຕົ້ນ ທີ່ເປັນກຸ່ມຕົວຢ່າງເປົ້າໝາຍ; ພ້ອມທັງໄດ້ອະທິບາຍລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບແຕ່ລະຂໍ້ຄໍາຖາມໃນແບບສອບຖາມເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຕອບແບບສອບຖາມມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນໄດ້ຖືຕ້ອງຕາມຈຸດປະສົງທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ເກັບແບບສອບຖາມຄືນພ້ອມພາຍຫຼັງສໍາເລັດ.

2.4 ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ພາຍຫຼັງເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້ສໍາເລັດແລ້ວ ແມ່ນໄດ້ນຳມາວິເຄາະໂດຍ ຜ່ານໂປຼແກມວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິ (SPSS Version 27). ສໍາລັບຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ, ຂໍ້ມູນການຜະລິດ ແລະ ການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແມ່ນຫາຄ່າຄວາມຖີ່, ຄ່າເປີເຊັນ, ສ່ວນຂໍ້ມູນລະດັບຄວາມສໍາຄັນຂອງປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແມ່ນຫາຄ່າສະເລ່ຍ ແລະ ຄ່າຜັນປ່ຽນມາດຕະຖານ; ສໍາລັບການວິເຄາະປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແມ່ນວິເຄາະ ໂດຍການນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງເສັ້ນການຖືດຖອຍແບບພະຫຸຄຸນ Multiple regression ດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (Ordinary Least Square: OLS) (Intakesone, 2008) ເຂົ້າໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ສໍາປະສິດສະຫະສໍາພັນເຂົ້າໃນການກວດສອບຄວາມສໍາພັນກັນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນ ເຊິ່ງສະແດງອອກໃນຄ່າການທົດສອບຄ່າ t-statistic ແລະ F-statistic ໂດຍການວິເຄາະຜ່ານໂປຼແກມ

ວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິ (SPSS Version 27) ແລະ ໄດ້ມີການກຳນົດຄ່າລະດັບຄວາມສໍາຄັນ ຄື * $p \leq 0.1$ ** $p \leq 0.05$ *** $p \leq 0.01$.

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

3.1 ສະພາບການຜະລິດ, ການຈັດຈຳໜ່າຍ ຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ

ຜົນການສຶກສາຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສະພາບການຜະລິດ ແລະ ການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ພົບວ່າ: ຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ ແລະ ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບການປູກມັນຕົ້ນມາຈາກເພື່ອນບ້ານ ແລະ ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ເຊິ່ງກວມເຖິງ 57.29%; ຮອງລົງມາແມ່ນມາຈາກກຸ່ມຜູ້ປູກມັນຕົ້ນ ແລະ ສື່ອອນລາຍທາງອິນເຕີເນັດ ກວມເອົາ 30.21%; ເຊິ່ງໄດ້ປູກມັນຕົ້ນມາແລ້ວເປັນເວລາ 2 ປີ ກວມເອົາ 64.00% ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນຫາກໍ່ເລີ່ມປູກມັນຕົ້ນໄດ້ 1 ປີ; ໂດຍມີເນື້ອທີ່ໃນການປູກມັນຕົ້ນຢູ່ລະຫວ່າງ 1- 3 ເຮັກຕາ ກວມເອົາ 82.00% ສ່ວນຜູ້ທີ່ປູກໃນເນື້ອທີ່ໜ້ອຍກວ່າ 1 ເຮັກຕາ ມີພຽງ 18% ເທົ່ານັ້ນ; ເມື່ອສົມທຽບໃສ່ປີຜ່ານມາແລ້ວ ເຫັນວ່າຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໄດ້ມີການປູກມັນຕົ້ນໃນເນື້ອທີ່ເທົ່າເດີມ ກວມເອົາ 44.00% ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນ ກວມເອົາ 38%; ມີພຽງ 18.00% ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ມີການປູກມັນຕົ້ນລຸດລົງ. ໂດຍ 68.00% ຂອງທີ່ດິນທີ່ໃຊ້ໃນການປູກມັນຕົ້ນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນຂອງຊາວກະສິກອນເອງ, ສ່ວນການເຊົ່າທີ່ດິນເພື່ອໃຊ້ໃນການປູກມັນຕົ້ນແມ່ນມີ 32.00% ແລະ ແນວພັນທີ່ໃຊ້ປູກຈະເປັນແນວພັນປະສົມ ຫຼື ແນວພັນທີ່ມີການປັບແຕ່ງພັນທຸກຳ ເຊິ່ງກວມເອົາ 72.00%; ສ່ວນແນວພັນພື້ນບ້ານດັ້ງເດີມ ແມ່ນມີພຽງ 18.00%; ໂດຍຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກມັນຕົ້ນໄດ້ແນວພັນມາຈາກທາງໂຮງງານ ຫຼື ບໍລິສັດສະໜອງໃຫ້ ກວມເອົາ 44.00 ແລະ ຮອງລົງມາແມ່ນມາຈາກການຊື້ເອງ ກວມເອົາ 30.00%; ໃຊ້ຕົ້ນທຶນໃນການປູກ ສະເລ່ຍຕໍ່ປີປະມານ 10,000,000 ລ້ານກີບຂຶ້ນໄປ ເຊິ່ງກວມເອົາ 66.00%, ສໍາລັບເຫດຜົນທີ່ຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ເລືອກປູກມັນຕົ້ນ ກໍ່ເພາະວ່າ: ມັນຕົ້ນສາມາດປູກ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາໄດ້ງ່າຍ, ໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼາຍ ແລະ ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ ນັ້ນເອງ. ໃນສ່ວນຂອງປະລິມານຜົນຜະລິດ ແລະ ປະລິມານຂາຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່ໂດຍສະເລ່ຍແມ່ນຫຼາຍກວ່າ 20 ໂຕນ/ປີ ກວມເອົາ 48.00% ແລະ ຮອງລົງມາແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 10 - 15 ໂຕນ ກວມເອົາ 32.00%; ສໍາລັບການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຈະຂາຍເປັນມັນຕົ້ນດິບ ເຊິ່ງກວມເຖິງ 96.00% ເຊິ່ງລາຄາຂາຍຈະຢູ່ທີ່ 800 – 2000 ກີບ/ກິໂລ; ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນມີການຊອຍຕາກແຫ້ງແລ້ວຄ່ອຍຂາຍ ເຊິ່ງລາຄາຂາຍຈະຢູ່ທີ່ 25,000 ກີບ/ກິໂລ ແລະ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວຊາວກະສິກອນແມ່ນຂາຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນໃຫ້ກັບໂຮງງານ ຫຼື ບໍລິສັດ ແລະ ຂາຍໃຫ້ກັບຜູ້ຄ້າຄົນກາງ ເຊິ່ງກວມເຖິງ 85.80%; ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນນຳໄປຂາຍເອງຢູ່ຕະຫຼາດ.

3.2 ປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ

ສໍາລັບຜົນການທົດສອບ ຄວາມສໍາພັນຂອງປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ (ຕາຕະລາງ 1) ເຫັນໄດ້ວ່າ: ການທົດສອບຄວາມສໍາພັນກັນເອງຂອງ

ຕົວປ່ຽນດ້ວຍຄ່າ Durbin-Watson ເທົ່າກັບ 1.777 ເຊິ່ງຢູ່ໃນຫວ່າງແຕ່ 1.5-2.0 ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າບັນດາປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ທີ່ໄດ້ກຳນົດຂຶ້ນມາ ເພື່ອໃຊ້ໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ແມ່ນມີຄວາມເປັນອິດສະຫຼະຕໍ່ກັນສູງ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການວິເຄາະຂັ້ນຕໍ່ໄປໄດ້ ແລະ ມີຄ່າສະຖິຕິທົດສອບ ANOVA ຫຼື ການທົດສອບຄວາມແປປວນຂອງຕົວປ່ຽນ ($F = 109.112$) ດ້ວຍລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ ($Sig = 0.00$) ຫຼື ລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99% ສະແດງວ່າ: ແບບຈຳລອງປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແມ່ນສາມາດນຳໄປປະທຸຍາກໃຊ້ໄດ້ ແລະ ຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈທີ່ກຳນົດມາຢ່າງໜ້ອຍ 1 ປັດໄຈ ແລະ ຈາກການວິເຄາະຄ່າສຳປະສິດການຕັດສິນໃຈດັດແກ້ (Adjusted R Square) ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.948 ເຊິ່ງມີຄວາມໝາຍວ່າບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະທີ່ເຂົ້າໃນແບບຈຳລອງດັ່ງກ່າວນີ້ສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ສູງເຖິງ 94.8% ແລະ ສ່ວນທີ່ຍັງເຫຼືອແມ່ນຂຶ້ນກັບປັດໄຈອື່ນ ຫຼື ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະຕົວອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳມາສຶກສາ. ດັ່ງນັ້ນ, ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າແບບຈຳລອງດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍທາງເສດຖະມິຕິ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບທິດສະດີທາງເສດຖະສາດ. ເຊິ່ງສາມາດນຳມາສ້າງແບບຈຳລອງປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$\begin{aligned} \text{Ln Price} = & -19.210 - 0.126 \text{ LnQs} + 1.429 \text{ lnCP} \\ & + 0.285 \text{ LnCS} + 0.447 \text{ QL} + 1.790 \text{ DM} \\ & (-12.849)^{***} \quad (-2.916)^{***} \quad (12.106)^{***} \quad (10.102)^{***} \\ & (3.719)^{***} \quad (5.843)^{***} \\ & -1.572 \text{ SM} + 1.170 \text{ PO} \\ & (-13.836)^{***} \quad (8.274)^{***} \end{aligned}$$

ຕົວເລກໃນວົງເລັບເປັນຄ່າສະຖິຕິ t-statistic ***
ແທນໃຫ້ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01

ຈາກແບບຈຳລອງຂ້າງເທິງ ສາມາດອະທິບາຍຜົນຂອງການທົດສອບຄວາມແຕກຕ່າງຄ່າສະເລ່ຍຂອງຕົວປ່ຽນ ດ້ວຍສະຖິຕິທົດສອບ (t-test) ສາມາດອະທິບາຍຜົນໄດ້ດັ່ງນີ້:

1. ປະລິມານຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ (Qs) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັບລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກປະລິມານຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາຂອງມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ລຸດລົງ 0.126% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ.

2. ຕົ້ນທຶນການປູກມັນຕົ້ນ (CP) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ

ຖ້າຫາກຕົ້ນທຶນການປູກມັນຕົ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາຂອງມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.429% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ.

3. ຕົ້ນທຶນການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ (CS) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກຕົ້ນທຶນການປູກມັນຕົ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາຂອງມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.285% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ.

4. ຄຸນະພາບຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ (QL) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກຄຸນະພາບຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາຂອງມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.447% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ.

5. ອຸປະສິງຂອງຕະຫຼາດ (DM) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກອຸປະສິງຕໍ່ຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນຂອງຕະຫຼາດ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາຂອງມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.790% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ.

6. ອຸປະທານຂອງຕະຫຼາດ (SM) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັບລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກມີຜູ້ສະໜອງຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາຂອງມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ລຸດລົງ 1.572% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ.

7. ນະໂຍບາຍພາກລັດ (PO) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກລັດຖະບານມີນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມການປູກມັນຕົ້ນ ແລະ ການຄ້າປະກັນລາຄາມັນຕົ້ນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາຂອງມັນຕົ້ນຂອງ

ຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.170% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ.

ສະຫຼຸບແລ້ວ ປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ປະກອບມີ 7 ປັດໄຈຄື: ປັດໄຈດ້ານຕົ້ນທຶນການປູກມັນຕົ້ນ, ປັດໄຈຕົ້ນທຶນການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ, ປັດໄຈດ້ານຄຸນະພາບຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ, ປັດໄຈດ້ານອຸປະສິງຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ປັດໄຈດ້ານນະໂຍບາຍພາກລັດສ່ວນປັດໄຈອື່ນແມ່ນບໍ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນ.

4. ວິພາກຜົນ

ຜົນການສຶກສາຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສະພາບການຜະລິດ ແລະ ການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ພົບວ່າ: ຊາວກະສິກອນໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ປູກມັນຕົ້ນມາແລ້ວເປັນເວລາ 2 ປີ ຂຶ້ນໄປ ເຊິ່ງຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບການປູກມັນຕົ້ນມາຈາກເພື່ອນບ້ານ, ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວເອງ, ຈາກກຸ່ມຜູ້ປູກມັນຕົ້ນ ແລະ ສື່ອອນລາຍທາງອິນເຕີເນັດ, ເນື້ອທີ່ໃນການປູກມັນຕົ້ນເມື່ອສົມທຽບໃສ່ປີຜ່ານມາແລ້ວສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຍັງເທົ່າເດີມ ແລະ ມີການເພີ່ມຂຶ້ນພຽງເລັກນ້ອຍ ແລະ ເປັນດິນຂອງຊາວກະສິກອນເອງກວມເອົາເປັນສ່ວນໃຫຍ່, ໂດຍແນວພັນທີ່ໃຊ້ປູກຈະເປັນແນວພັນປະສົມ ແລະ ແນວພັນພື້ນບ້ານດັ້ງເດີມ ທີ່ໄດ້ມາຈາກທາງໂຮງງານ ຫຼື ບໍລິສັດສະໜອງໃຫ້ ແລະ ຈາກການຊື້ເອງ. ສຳລັບການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຈະຂາຍເປັນມັນຕົ້ນດິບ; ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນມີການຊອຍຕາກແຫ່ງແລ້ວຄ່ອຍຂາຍ ແລະ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວຊາວກະສິກອນແມ່ນຂາຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນໃຫ້ກັບໂຮງງານ ຫຼື ບໍລິສັດ ແລະ ຂາຍໃຫ້ກັບຜູ້ຄຳຄົນກາງ; ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນນຳໄປຂາຍເອງຢູ່ຕະຫຼາດ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Vetchasitniraphai et al. (2020) ແລະ ຍັງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງNaqiya & Rozi (2025) ທີ່ພົບວ່າ ສ່ວນໃຫຍ່ຊາວກະສິກອນມີປະສົບການໃນການປູກມັນຕົ້ນຫຼາຍກວ່າ 2 ປີ ແລະ ມີການຮຽນຮູ້ວິທີການປູກມາຈາກກຸ່ມຜູ້ປູກມັນຕົ້ນດ້ວຍກັນ ແລະ ຈາກເພື່ອນບ້ານ; ເຖິງແມ່ນວ່າການປູກມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງໃຊ້ຕົ້ນທຶນສູງພໍສົມຄວນ, ແຕ່ຊາວກະສິກອນກໍຍັງເລືອກທີ່ຈະປູກມັນຕົ້ນດ້ວຍເຫດຜົນທີ່ວ່າ: ມັນຕົ້ນສາມາດປູກ ແລະ ປົວລະບັດຮັກສາໄດ້ງ່າຍ, ໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼາຍ ແລະ ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບ ນັ້ນເອງ. ເຊິ່ງໃນແຕ່ລະປີຈະໄດ້ຜົນຜະລິດບໍ່ຕໍ່າກວ່າ 20 ໂຕນ/ປີ/ຄອບຄົວ ແລະ ສາມາດນຳຜົນຜະລິດໄປຂາຍໃຫ້ກັບໂຮງງານ ຫຼື ບໍລິສັດ, ຜູ້ຄຳຄົນກາງ ແລະ ຂາຍເອງຢູ່ຕະຫຼາດ. ໂດຍຈະຂາຍເປັນມັນຕົ້ນດິບເປັນສ່ວນຫຼາຍ ແລະ ມີການຊອຍຕາກແຫ່ງແລ້ວຄ່ອຍຂາຍອີກຈຳນວນໜຶ່ງ; ສຳລັບລາຄາຂາຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນແມ່ນຈະມີການປ່ຽນແປງໄປໃນແຕ່ລະປີ ຂຶ້ນກັບສະພາບແວດລ້ອມທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຜົນຜະລິດຂອງຕະຫຼາດທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Sayvisith et al. (2024) ທີ່ວ່າ ປະສົບການໃນການປູກມັນຕົ້ນຂອງປະຊາຊົນແມ່ນ 2 ປີ ຂຶ້ນໄປ, ແນວພັນທີ່ໃຊ້ປູກຈະເປັນແນວພັນປະສົມ ແລະ ແນວພັນພື້ນບ້ານດັ້ງເດີມ, ການເກັບກູ້ຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນໄດ້ 40 – 60 ໂຕນ ແລະ ມີລາຄາຂາຍສະເລ່ຍ 1,000 – 1,500 ກີບ/ກິໂລ ໂດຍ

ຂາຍຜົນຜະລິດໃຫ້ກັບຜູ້ຄຳຄົນກາງ ແລະ ໂຮງງານ ເປັນຫຼັກ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Thawornpayak (2003) ທີ່ພົບວ່າ ປະສົບການໃນການປູກມັນຕົ້ນຕໍ່າສຸດ 1 ປີ, ທີ່ດິນທີ່ໃຊ້ໃນການປູກມັນຕົ້ນໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນທີ່ດິນຂອງຕົນເອງ ແລະ ເຊົ່າທີ່ດິນຈາກຄົນອື່ນມີພຽງເລັກນ້ອຍ, ມີເນື້ອທີ່ດິນໃນການປູກມັນຕົ້ນສະເລ່ຍ 3.25 ເຮັກຕາ, ຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນສະເລ່ຍຕໍ່ປີຫຼາຍກວ່າ 30 ໂຕນ, ລາຍໄດ້ຈາກການຂາຍມັນຕົ້ນໂດຍສະເລ່ຍຕໍ່ປີສູງ.

ສຳລັບຜົນການທົດສອບ ປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ພົບວ່າ: ປັດໄຈດ້ານຕົ້ນທຶນການປູກມັນຕົ້ນ, ປັດໄຈດ້ານຕົ້ນທຶນການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ, ຄຸນະພາບຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ (QL) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບລາຄາມັນຕົ້ນ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Rachman & Nursan (2023), ປັດໄຈດ້ານອຸປະສິງຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ປັດໄຈດ້ານນະໂຍບາຍພາກລັດມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນ ແລະ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ເພີ່ມຂຶ້ນ ດ້ວຍລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ແລະ ເປັນໄປຕາມສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Temruekkhajorn (2015) ໃນດ້ານຄຸນະພາບຂອງຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ ເຊິ່ງຖ້າມັນຕົ້ນມີຄຸນະພາບຂອງເຊື້ອແບັງທີ່ສູງ ແລະ ບໍ່ມີບັນຫາເລື່ອງການເນົາເສຍງ່າຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ ຈະສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນໄດ້ລາຄາທີ່ສູງຂຶ້ນຕາມ. ສ່ວນສຳລັບປັດໄຈດ້ານປະລິມານຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ ແລະ ປັດໄຈດ້ານອຸປະທານຂອງຕະຫຼາດ ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມ ແລະ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ລຸດລົງ ຂຶ້ນ ດ້ວຍລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ແລະ ເປັນໄປຕາມສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Ponprasert, & Thepdaeng (2022) ແລະ ຜົນການສຶກສາຂອງ Thanakormmetha (2006) ທີ່ວ່າ: ປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ລາຄາມັນຕົ້ນທີ່ຊາວກະສິກອນໄດ້ຮັບ ພົບວ່າປະລິມານຂອງຫົວມັນຕົ້ນສິດທີ່ຜະລິດໃນປະເທດມີເປັນຈຳນວນຫຼາຍພຽງພໍ ກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ລາຄາຫົວມັນຕົ້ນສິດມັກບໍ່ຄ່ອຍມີສະຖຽນລະພາບ; ຫາກລາຄາສູງຊາວກະສິກອນຈະຫັນມາປູກມັນຕົ້ນຫຼາຍຂຶ້ນເມື່ອຜົນຜະລິດອອກມາຫຼາຍລາຄາກໍຈະຕົກຕໍ່າ ແລະ ຍັງສອດຄ່ອງກັບຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Duangnate (2013) ທີ່ວ່າປະລິມານຜົນຜະລິດມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັບລາຄາ ເນື່ອງຈາກປະລິມານຜົນຜະລິດເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ຈະສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລາຄາທີ່ຊາວກະສິກອນໄດ້ຮັບລຸດລົງ.

5. ສະຫຼຸບ

ຜົນການສຶກສາ ພົບວ່າ: ຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ຮັບຮູ້ ແລະ ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບການປູກມັນຕົ້ນມາຈາກເພື່ອນບ້ານ, ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ, ຈາກກຸ່ມຜູ້ປູກມັນຕົ້ນ ແລະ ສື່ອອນລາຍທາງອິນເຕີເນັດ ເຊິ່ງໄດ້ປູກມັນຕົ້ນມາແລ້ວເປັນເວລາ 2 ປີ; ໂດຍມີເນື້ອທີ່ໃນການປູກມັນຕົ້ນຢູ່ລະຫວ່າງ 1- 3 ເຮັກຕາ, ທີ່ດິນທີ່ໃຊ້ໃນການປູກມັນຕົ້ນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນຂອງຊາວກະສິກອນເອງ; ແນວພັນທີ່ໃຊ້ປູກຈະເປັນແນວພັນປະສົມ ແລະ ແນວພັນພື້ນບ້ານດັ້ງເດີມ

ໂດຍໄດ້ມາຈາກທາງໂຮງງານ ຫຼື ບໍລິສັດສະໜອງໃຫ້ ແລະ ມາຈາກ ການຊື້ເອງເປັນສ່ວນຫຼາຍ; ໃຊ້ຕົ້ນທຶນໃນການປູກ ສະເລ່ຍ 10,000,000 ລ້ານກີບ/ປີ, ໃນສ່ວນຂອງປະລິມານຜົນຜະລິດ ແລະ ປະລິມານຂາຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່ໂດຍສະເລ່ຍແມ່ນຫຼາຍກວ່າ 20 ໂຕນ/ປີ; ສຳລັບການຂາຍຜົນຜະລິດໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຈະຂາຍເປັນມັນຕົ້ນດິບ ເຊິ່ງລາຄາຂາຍຈະຢູ່ທີ່ 800 – 2,000 ກີບ/ກິໂລ; ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນມີການຊອຍຕາກແຫ້ງແລ້ວຄ່ອຍຂາຍ ເຊິ່ງລາຄາຂາຍຈະຢູ່ທີ່ 25,000 ກີບ/ກິໂລ ແລະ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວຊາວກະສິກອນແມ່ນຂາຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນໃຫ້ກັບໂຮງງານ ຫຼື ບໍລິສັດ ແລະ ຂາຍໃຫ້ກັບຝັ່ງຄົນກາງ; ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນນຳໄປຂາຍເອງຢູ່ຕະຫຼາດ. ສຳລັບປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ພົບວ່າ ມີ 7 ປັດໄຈ ຄື: ປັດໄຈດ້ານຕົ້ນທຶນການປູກມັນຕົ້ນ, ປັດໄຈຕົ້ນທຶນການຈັດຈຳໜ່າຍຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ, ປັດໄຈດ້ານຄຸນນະພາບຜົນຜະລິດມັນຕົ້ນ, ປັດໄຈດ້ານອຸປະສົງຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ປັດໄຈດ້ານນະໂຍບາຍພາກລັດ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິຍານຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

Duangnate, K. (2013). *Factors effecting sale price of longan's farm*. [Unpublished master's thesis]. Sukhothai Thammathirat Open University.

Inthakesone, B. (2008). *Econometrics*, Faculty of Economics and Business Management. National University of Laos.

Laophattana News. (2023). *The government has instituted a number of measures to promote domestic production to replace imports*. Retrieve from: <https://www.laophattananews.com/archives/172254>

Naqiya, A. Z., & Rozi, F. (2025). Cassava Price Dynamics in Lampung Province: Economic and Social Factors That Influence. *Journal of Business Administration and Strategy*, 1(2), 47-54.

Panyai, T. (2018). *The effect of ethanol price on the cassava market*. [Unpublished master's thesis]. National Institute of Development Administration Planning and Investment office. (2024). *Socio Economic development plan 2023-2025 report*. Nan District.

Ponprasert, R., & Thepdaeng, S. (2022). Forecasting of cassava price by using Box-Jenkins method. *Rattanakosin Journal of Science and Technology*, 4(1), 22–33. Retrieved from <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/RJST/article/view/245196>

Prayukvong, W. (2018). Factor affecting rice yield of suburb farmer: Case study of Klong Hok War region. *Srinakharinwirot Research and Development Journal (Humanities and Social Sciences)*, 10(19), 156-169

Rachman, M. E., & Nursan, M. (2023). The impact of price policy support on Indonesian cassava farmers. *AGROTEKSOS*, 33(2), 544-551.

Sayvisith, S., Siphanthong, B., & Sioudomphan, S (2024). Factors affecting decision making for cassava as a commercial of the people in Nan District, Luang Prabang Province. *Souphanouvong University Journal Multidisciplinary Research and Development*, 10(2), 154–166. Retrieved from <https://www.su-journal.com/index.php/su/article/view/541>

Temruekkhajorn, P. (2015). *The Satisfaction and factors for farmers selected cassava cultivation in eastern area*. [Unpublished master's thesis]. Burapha University

Thanakornmetha, N. (2006). *Cassava Price Movement Analysis and Forecasting*. [Unpublished master's thesis]. Ramkhamhaeng University

Thawornpayak, A. (2008). *Factors affecting decision making for cassava growing of farmer in Maha Sarakham Province*. [Unpublished master's thesis]. Chiang Mai University

Treesilvattanukul, K. (2016). Deterministic Factors of Thai Cassava Prices: Multi-Uses of Cassava from Food, Feed, and Fuel Affecting on Thai Cassava Price Volatility. *KnE Life Sciences*, 12-16.

Veerastakul, C & Donkwa, K. (2007). Production and marketing situation of cassava: A case study of

Vetchasitniraphai, N., Kruekum, P., Purintrapibal, T., & Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*,
 Jeerat, P. (2020). Factors affecting Cassava growing practice of farmers in Sansai District,

ຕາຕະລາງທີ 1: ຜົນການທົດສອບຄວາມສໍາພັນຂອງປັດໄຈທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ລາຄາມັນຕົ້ນຂອງຊາວກະສິກອນໃນເມືອງນານ ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-19.210	1.495		-12.849	0.000
	Ln Qs	-0.126	0.043	-0.159	-2.916	0.006
	Ln CP	1.429	0.118	1.498	12.106	0.000
	Ln CS	0.285	0.028	0.592	10.102	0.000
	EV	2.843	0.189	1.357	15.008	0.000
	QL	0.447	0.120	0.354	3.719	0.001
	DM	1.790	0.306	0.923	5.843	0.000
	SM	-1.572	0.114	-1.020	-13.836	0.000
	PO	1.170	0.141	1.300	8.274	0.000

R = 0.978

R Square = 0.957

Adjusted R Square = 0.948

Durbin-Watson = 1.777

Sum of Squares = 20.229

F = 109.112

Sig = 0.000

a. Dependent Variable: Ln Price

ທີ່ມາ: ສ່ວຍສາອາກອນຫຼວງພະບາງ ແລະ ການວິເຄາະດ້ວຍໂປຣແກມວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິ